TRIBINA

Mišljenja i gledišta objavljena u ovoj rubrici nisu stav redakcije. Redakcija sebi pridržava pravo kraćenja i opreme tekstova. Rukopisi se ne vraćaju

za tribinu
Slobodna Dalmacija d.d.
21000 SPLIT
Hrvatske mornarice

telefaks
021/383-102

e-mail
tribina@slobodnadalmacija.hr

Fra ANTE KUKAVICA U RASPRAVI S IVANOM UGRINOM

Nisam odgovarao onom koji je klečao

Štovano uredništvo!

U vašem cijenjenom listu Slobodna Dalmacija, u kolumnama "Misija" i "Ne bojte se" vaš kolumnist Ivan Ugrin u člancima „Pazimo da ne sablaznimo" i „Padaj silo i nepravdo" nastoji izrugati i optužiti moju malenkost za nepravilnosti u predvođenju liturgije.

Gospodine Ugrine!

Vama i priliči poruka: „Padaj silo i nepravdo". To se pjevalo kad se i ubijalo ljude. Svakako nije meni poruka, jer moj Učitelj je pao ali uvijek živi. Zato je dobro da se sjećate 1984. godine.

Bili ste još dječak. Sad ste se već izvježbali. Dobili ste mogućnost medijskog utjecaja – kojeg se nimalo ne bojim - računajući da „kapucin" neće tužiti.

Vi ste još kao dječak optuživali svećenika i za stvari iz ispovijedi – i lagali.

Poznato je tko je tako činio. Zato se, eto, spominjete 1984. godine. Poslije je blagopok. nadbiskup Franić pred dotičnim svećenikom molio: „Nunc dimitis servum tum Domine" (Lk 2,29).

Osobno – koliko znam – nikad nisam s Vama razgovarao, makar sam Vas ugostio u svojoj kući (samostanu). Pokušali ste me ocrniti i na skupu jedne udruge 1994. g. u Splitu, ali Vas je ušutkala gospođa Ilonka Štambuk.

Nije čudo da ste bili u dilemi „bi li se smijao ili plakao". To je za Vas bila novost koju do tada niste čuli, pa je niste ni mogli razumjeti. Tako Vas nije učila baka.

Zato egocentrično ističete: „Ja sam klečao na vratima crkve" i „pjevao nacionalističke pjesme".

Pa tu i jest problem. Drugi bi završili u zatvoru. Očito se niste bojali. Koji je razlog, sami znate.

Vaše „klečanje" je apostol sarkastično opisao pred Pilatovom sudnicom: Tužitelji ne uđoše „da se ne bi okaljali", a traže glavu nevina čovjeka (Iv 18, 28b).

Očito niste ni pomirisali Koncilsku konstituciju o liturgiji Sacrosanctum Concilium, niti čuli za neke važne reforme i nove spoznaje koje je Koncil donio.

Radi informacije, nadišli smo „devotio moderna", kao i svećenika Lazara koji je u Parizu, čini mi se, 1500. g. prvi put podigao posvećeni kruh da gledaju.

Liturgijska teologija ne počinje od „devotio moderna", i trčanja iz crkve u crkvu „vidjeti hostiju" i izreći neki pobožni uzdah. Vi mislite da je i dijete ispravno reklo „nema Isusa", jer „nema male bijele hostije".

Ipak, kad god se mi sastajemo radi Isusa, on je među nama (usp. Mt 18,20). Dakako, za Vas je vrhunac mise posvećenje kruha - kleknuti i vidjeti - a ne kad Gospodin nebeski pristupa k nama zemaljskima i hoće biti kao mi, a mi pružamo ruke k njemu i hoćemo biti kao On.

Crkva ne računa s teologijom pokojne bakice, nego naukom Isusa Krista, pa je svoju vjeru i nauku svečano izrekla najvećim autoritetom Crkve, koncilskim dokumentom „Sacrosanctum concilium".

Mislite da je moguće biti kršćanin klečanjem, a ne po Isusovoj normativi: „Što god ste učinili jednom od moje braće, meni ste učinili" (Mt 25,40).

Takvim pravovjerjem ne da se biti Isusov učenik. No, gospodine Ugrine, cijela misa je „spomen-čin smrti i uskrsnuća Kristova". Cijela misa je otajstveni i nadasve sveti Sastanak.

A Kristova prisutnost je vidljiva preko četiri vidljiva znaka, a ne samo preko kruha i vina (SC). To je Sastanak sa živim, uskrslim i djelatnim Kristom i Gozba „na kojoj se Krist blaguje …". „Gozba što je dade Spas" (lit.). Dakle, Gozba.

I nije „kapucin s bradicom" govorio o Vašem pisanju, nego je slavio obred obnavljanja krsnog posvećenja koji se događa krštenjem, preko primanja Duha Svetoga i dovršava u punini poistovječenja s Kristom u primanju njegova Tijela i Krvi na Gozbi što je dade Spas.

Dakle, nisam mislio na Vas, nego na obred koji smo slavili za blagoslov djece. Ne govorim ad hoc.

Nije „kapucinu" stalo ni da bi čuvao samo pučke pobožnosti, nego da bi čovjeku, preko pobožnosti koje vrši, pomogao da poraste u vjeri. Nipošto nisam odgovarao onome koji je „klečao na crkvenom pragu". Nisam ga ni zamijetio.

Dobro je da ste bar čuli što Crkva naučava - kako rekoh - najvišim autoritetom. I papa mora slušati potvrđeni Koncil. A vi ste „klečali".

Apostol će Vaš stav opisati: Nakon što je Isus završio govor: „tog dana dakle odluče da ga ubiju" (Iv 11,53).

Pa ako u Misalu i piše da je pohvalno ili poželjno klečati, nije ipak naređeno.

A da je i naređeno, ipak je to samo ljudski zakon.

A ako još znamo da je to zbog lefebrovaca i sličnih, onda znamo koliko vrijedi. Bila je takva nekakva situacija i u vrijeme pape Liberija. Dalje znamo.

Znamo da je jedan sveti carigradski nadbiskup ugušen zbog vjernosti nicejskom Koncilu. Relikvije su mu kod nas u Vodnjanu. Poznato je da je i nadbiskup Aleksandrije sv. Atanazije morao pet puta u progonstvo zbog vjernosti nicejskom Koncilu.

Znajte da će „kapucin s bradicom" biti spreman – s milošću Božjom – trpjeti i „pasti" da zasvjedoči vjernost II. vatikanskom koncilu. Neće ni pod kojim uvjetima biti lefebrovac poput Vas i sličnih, a neću Vas ni tužiti ni ocrnjivati. I zbog toga ste Vi hrabri.

Nema kod mene, dakle, „sile i nepravde", nego progonstvo zbog vjere i vjernosti.

Zašto gospodine Ugrine ne čujete staru jeku, koja ne stoji slučajno u sva četiri misna kanona: „I zahvaljujemo Ti što stojimo pred Tobom i tako Ti služimo".

Još manje čujete vapaj Crkve: „Sačuvaj nas u ljubavi zajedno s papom … biskupom.. i sveukupnim svećenstvom"; „da budemo – baš tu – jedno tijelo i jedan duh".

Niste, gospodine, „heretik", jer nikoga ne isljeđujem. Ali, znam da su heretici bili ljudi duboke vjere. Umirali su kao sveci na lomači, poput J. Husa. Kod Vas je upravo suprotno.

Kaže mudrost Božja: „Mnogi su pali od mača, ali ne toliki kao od jezika" (Sir 28). Mogu ja u progonstvo, kao i prije četrdeset godina, zbog lažnih optužbi. Nadam se da će mi Gospodin to uračunati u pravednost. A već jest. A da sam i kriv, ljudi za par godina zaborave i oproste, a Vi nosite jednu bolesnu mržnju već četrdeset godina, od 1984., kad sam branio „Kršćansku sadašnjost".

Sjetite se Gospodinove: "Ako dakle prinosiš dar na žrtvenik pa se ondje sjetiš da tvoj brat ima nešto protiv tebe, ostavi dar ondje pred žrtvenikom, idi i najprije se izmiri s bratom, a onda dođi i prinesi dar" (Mt 5,23.24).

No, Vi ste klečali... a ne usklađivali život s Kristovim normativom o sudu. Prvi kršćani – kao i Isus u sinagogi – za vrijeme službe Božje stojeći su molili, i u tom jednako s današnjim Židovima, čiji smo baštinici, i to kroz jedno tisućljeće. (Zapamtite Ivane, kroz jedno tisućljeće nije se klečalo.)

Nije li stajanje za kršćanina ipak simbol uskrsnuća i uskrsne radosti, hvaljenja i zahvaljivanja? Stajanje nedjeljom i na Uskrs izričito je propisano na Nicejskom saboru početkom 4. stoljeća. (20. kanon istog Sabora.)

Do dana današnjeg u Istočnim crkvama zabranjeno je na misi klečanje, "jer su svi žrtvovatelji". Bili smo zajedno do 11. stoljeća i liturgije su se interpolirale. Tako iz bizantske dolazi u rimsku liturgiju vjerovanje, trishagion … i mnoge druge stvari, kao i obrnuto. (op. moja).

Stajanje, uspravno držanje, "uspravan hod", bio je, dakle, ono što je karakteriziralo kršćane u odnosu s njihovim Bogom! Klanjanje, naprotiv, nepoznato je staroj rimskoj liturgiji – proizišlo manje iz biblijske, židovske tradicije nego iz orijentalnog dvorskog ceremonijala – bilo je izvorno gesta iskazivanja počasti suverenu, a potom je prakticirano i na "dvoru" kršćanskih biskupa.

Uvodi se u Božju službu, u liturgiju tek krajem srednjega vijeka, tek na vrhuncu sakramentalne pobožnosti („pobožnosti gledanja") i, postalo je izraz čašćenja Presvetog sakramenta. (Usput, klupe su preuzete iz protestanatske proveniencije, i ne pripadaju katoličkoj tradiciji) …

No, za kršćane nije rijetko pitanje "da li se klanjati", nego "kako se klanjati". (Isus kaže „Dolazi čas - sada je! - kad će se istinski klanjatelji klanjati Ocu u duhu i istini jer takve upravo klanjatelje traži Otac. Bog je duh i koji se njemu klanjaju, u duhu i istini treba da se klanjaju." (Iv. 4,23-24 /op moje)

Ipak, jedva se ovo dvoje može rastaviti. Glavna pitanja našeg kratkog razmišljanja danas naspram osjetno promijenjenom odnosu prema pobožnosti, naspram opipljivo promijenjenoj duhovnosti, naspram odlučnom protestu u ime "uspravnog hoda"? U kojem se stavu ono može činiti? Na koje se klanjanje misli? …

Sve su ovo elementi koji upravo moraju biti neporecivi sastavni dijelovi također i moderne pobožnosti.

U svakom slučaju, ni moderni čovjek ni teolog ne gleda danas više jednostavno vjernički zadivljen ili mistično oduševljen "prema gore", nego prije svega unutar sebe i otkriva, često u bolnom i bez obmana procesu prosvjetljenja sebe sama, svoju veličinu i svoju bijedu (Karl-Josef KUSCHEL, Kleknuti danas? U: „Bilten franjevačke teologije" – Sarajevo (2002) 1-2, str. 130.-142. passim)

Nema kod nas ozbiljnijeg teologa koji o tom nije pisao. U novom Misalu i Općoj uredbi rimskog misala (OUM 43) sve odražava jasnu nakanu: klečanje se ne želi nametnuti nego se uvelike prepušta pokrajinskim crkvenim vlastima da to prilagode mentalitetu i vjerskom osjećaju svojih vjernika (M. Babić, Kada se kleči a kada stoji za vrijeme mise? u SLUŽBA BOŽJA, 2-4/2003. str. 159.-162).

Radije pročitajte dokument najvišeg crkvenog autoriteta „Sacrosanctum Concilium" /osobito SC 128, SC 22; Sc 26./), „Celebracio versus populum" na snazi od 7. ožujka 1965. - važno je samo da osoba ne bude više u centru pažnje od onoga što se zbiva na oltaru.

fra **ANTE KUKAVICA**, kapucin
U SPLITU, 25. srpnja 2015.